

จามจุรี

Albizia saman (Jacq.) Merr.

วงศ์ FABACEAE

ไม้ต้น

สูงถึง 25 ม. ผลัดใบช่วงสั้น เจริญแต่เรือนยอดออกเป็นร่มกว้างได้ถึง 33 ม. มีกิ่งจำนวนมาก แตกกว้าง ลำต้นใหญ่สั้น มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 200 ซม. เปลือกสีเทาอ่อนถึงน้ำตาล แตกดิน

ใบ : ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ซ่อใบมี 3-6(9) คู่ในใบใหญ่ๆ ซ่อใบกลางๆมีใบย่อย 3-4 คู่ ออกตรงข้าม ใบบนๆมีใบย่อย 6-8 คู่ ใบย่อยกว้าง 0.7-4 ซม. ยาว 1.5-6 ซม. รูปไข่เบี้ยว ถึงรูปไข่หรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ปลายทุ่ถึงกลม หรือเป็นแฉ่ง โคนเบี้ยว ยอดอ่อนมีขนละเอียดนุ่ม ใบแก่เกลี้ยงด้านล่าง เส้นกลางใบทแยงมุม แกนกลางใบยาว 10-25 ซม. มีต่อมกลมขนาด 0.5 มม. ใต้ซ่อใบ (อย่างน้อยที่ใบบนๆหรือใบกลางๆ) ใบยาวได้ถึง 11 ซม. มีต่อมเล็กกว่าที่ซ่อต่อ

ดอก : ดอกสีชมพูถึงม่วงแกมแดง สมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อกระจุกกลม บนก้านเรียวยาว 5-10 ซม. มีได้ถึง 5 ช่อกระจุกกลม อยู่ด้วยกันที่ซอกใบบนๆ ดอกตรงกลางช่อกระจุกกลมต่างจากดอกอื่นๆ ไม่มีก้านดอก กลีบเลี้ยงยาวประมาณ 9 มม. รูปทรงกระบอกกว้าง ปลายชี้ฟันแหลม 7-8 ซี่ ยาวประมาณ 1 มม. มีขนคล้ายขนแกะด้านนอก กลีบดอกยาวประมาณ 12 มม. เป็นทรงกระบอก มี 7-6 พู มีขนคล้ายขนแกะที่ปลายเกสรเพศผู้ เชื่อมกันเป็นหลอดยาวกว่ากลีบดอก ดอกข้างเล็กกว่า ก้านสั้นกลีบเลี้ยงยาวประมาณ 6 มม. รูปกรวย มีซี่ฟันแหลม 5 ซี่ ยาวได้ถึง 1 มม. มีขนคล้ายขนแกะ กลีบดอกยาวประมาณ 11 มม. สีแดงถึงชมพู หรือออกเหลือง รูปกรวย มี 5 พู ยาวประมาณ 2 มม. มีขนไปยังปลาย เกสรเพศเมียยาว 20-35 มม. โคนสีขาว ชมพูหรือม่วงไปทางปลาย เชื่อมกันเป็นหลอดสั้นกว่าหลอดกลีบดอก

ผล : กว้าง 1.5-2.3 ซม. ยาว15-20 ซม. สีดำ รูปขอบขนาน แบน ขอบหน้าตรงหรือโค้งเล็กน้อย หนาคล้ายหนัง แก่ไม่แตกแต่เปลือกชั้นนอกเปราะ แยกออกจากเนื้อชั้นในเมื่อสุก เมล็ดกว้าง 5 มม. ยาวประมาณ 8 มม. สีน้ำตาล รูปเลนส์ แบนเล็กน้อย (หนา 4 มม.) แต่ละเมล็ดล้อมรอบด้วยผนังบางคล้ายกระดาษ

พืชพื้นเมืองของอเมริกาใต้เขตร้อน พบทั่วไปตามสองข้างทาง และสวนสาธารณะในภาคใต้ แพร่พันธุ์ได้เอง ใบจะหุบเมื่อใกล้พลบค่ำหรือก่อนมีพายุ จึงมีชื่อว่า rain tree

อ้างอิงข้อมูล : ไชมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร และก้องกานดา ชยามฤต. ไม้ป่าภาคใต้เล่ม 2. ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ ; 2559 (หน้า 861)

ภาพประกอบ : Flickr by (CANTIQU UNIQUE, ekenitr, Nikita, Shubhada Nikharge, SierraSunrise, Tyler Yamamoto)

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Parks Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)